

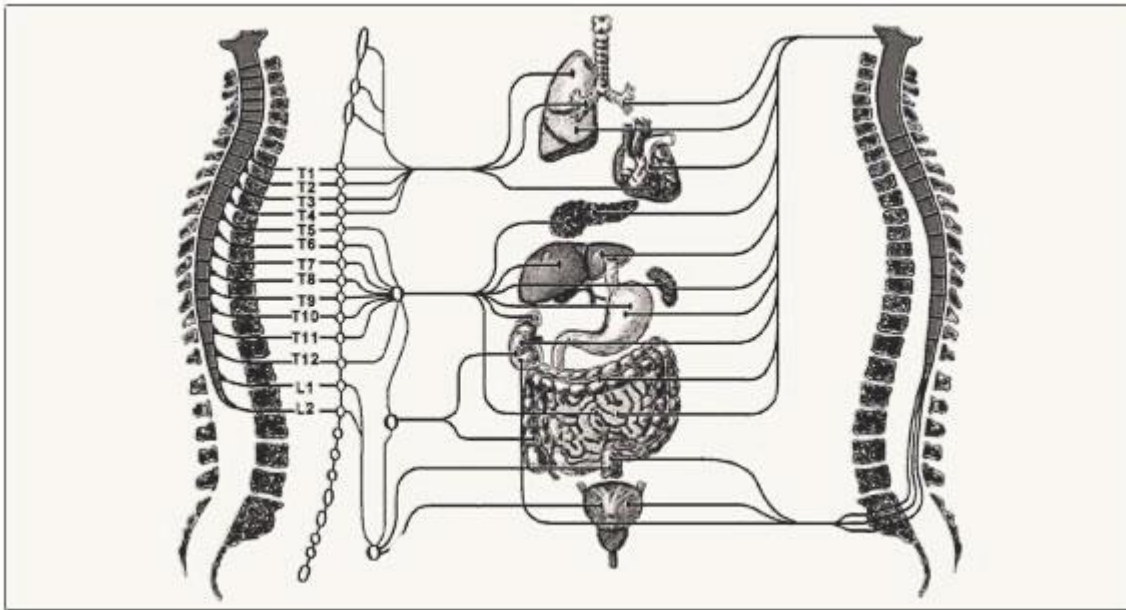
LEKI AUTONOMICZNEGO UKŁADU NERWOWEGO

**współczulny
układ nerwowy**
(adrenergiczny,
sympatyczny, S)

**przywspółczulny
układ nerwowy**
(cholinergiczny,
parasympatyczny, PS)

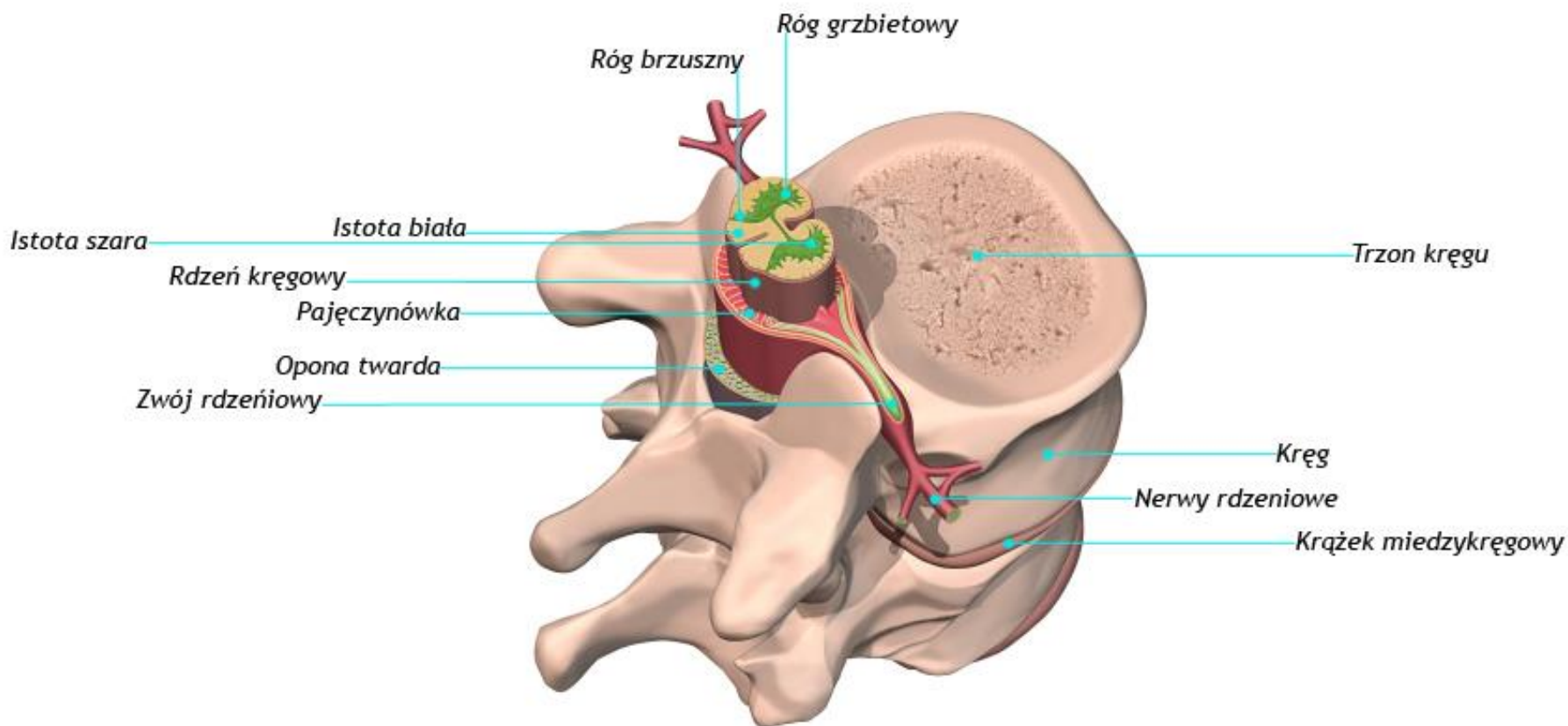
część przywspółczulna

- wykazuje łączność z mózgiem oraz z częścią krzyżową rdzenia. Jedne ośrodki przywspółczulne mieszczą się w okolicy **pnia mózgu** i wysyłają swoje włókna z niektórymi nerwami czaszkowymi. Inne ośrodki przywspółczulne znajdują się w części **krzyżowej rdzenia**.

część współczulna

- piersiowo-lędźwiowy - jego ośrodki znajdują się w części **piersiowej i lędźwiowej** rdzenia kręgowego
- pień współczulny prawy i lewy, który przebiega od **podstawy czaszki**, aż do **kości ogonowej** włącznie
- sploty współczulne (np. **splot trzewny** zwany czasami **mózgiem trzewnym**) - grupa ośrodków, która znajduje się poza rdzeniem i pniem sympatycznym

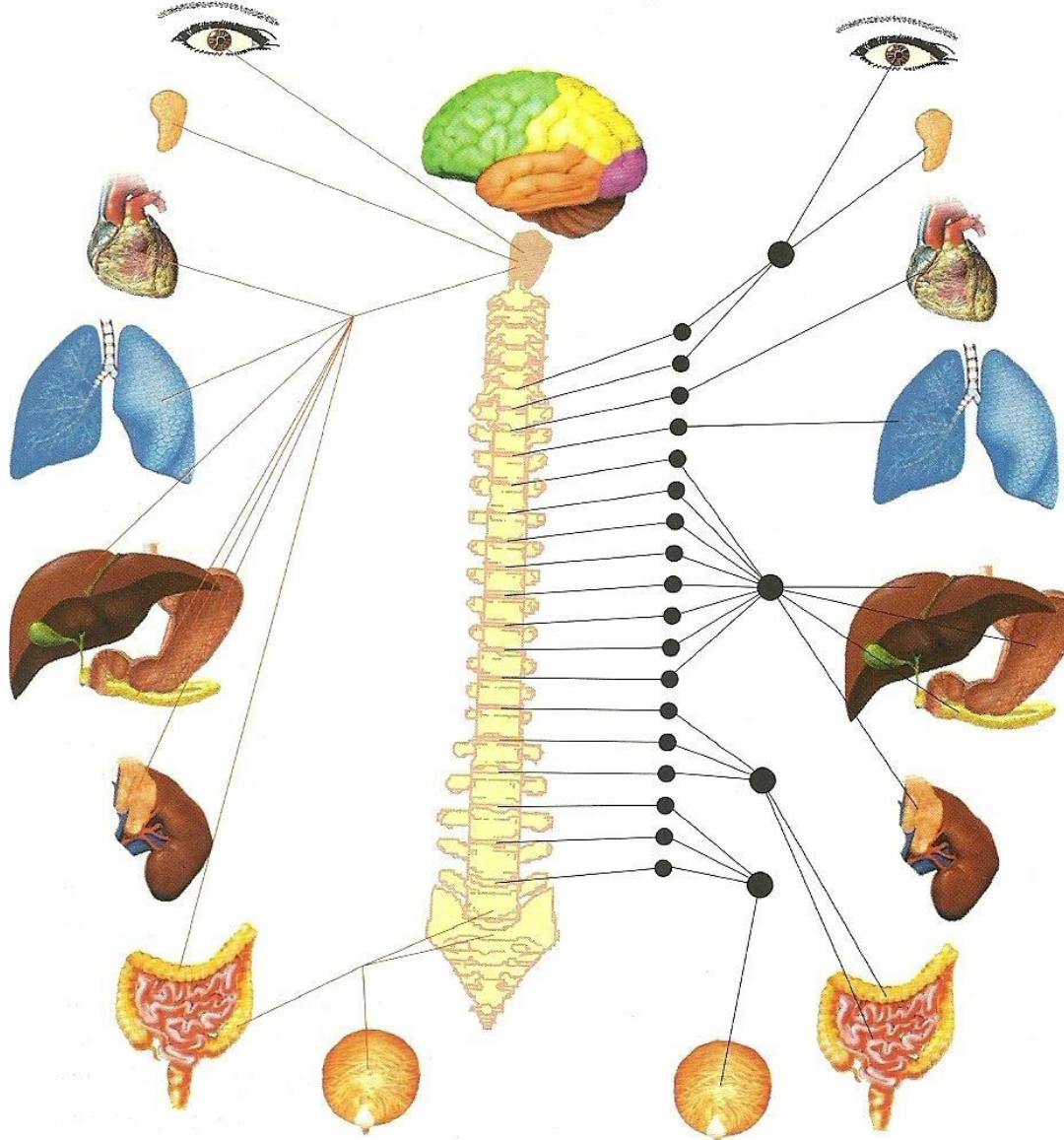
rdzeń kręgowy

efekty pobudzenia autonomicznego układu nerwowego

część przywspółczulna

część współczulna

- rozszerzenie źrenicy

↓ wydzielania śliny (gęsta)

↑ czynności mięśnia sercowego

↑ ciśnienia tętniczego krwi

- rozkurcz mięśni gładkich oskrzeli

↑ kwasów tłuszczowych (lipoliza)

↑ stężenia glukozy (glikogenoliza)

- rozkurcz pęcherzyka żółciowego

↓ soku żołądkowego, trzustkowego

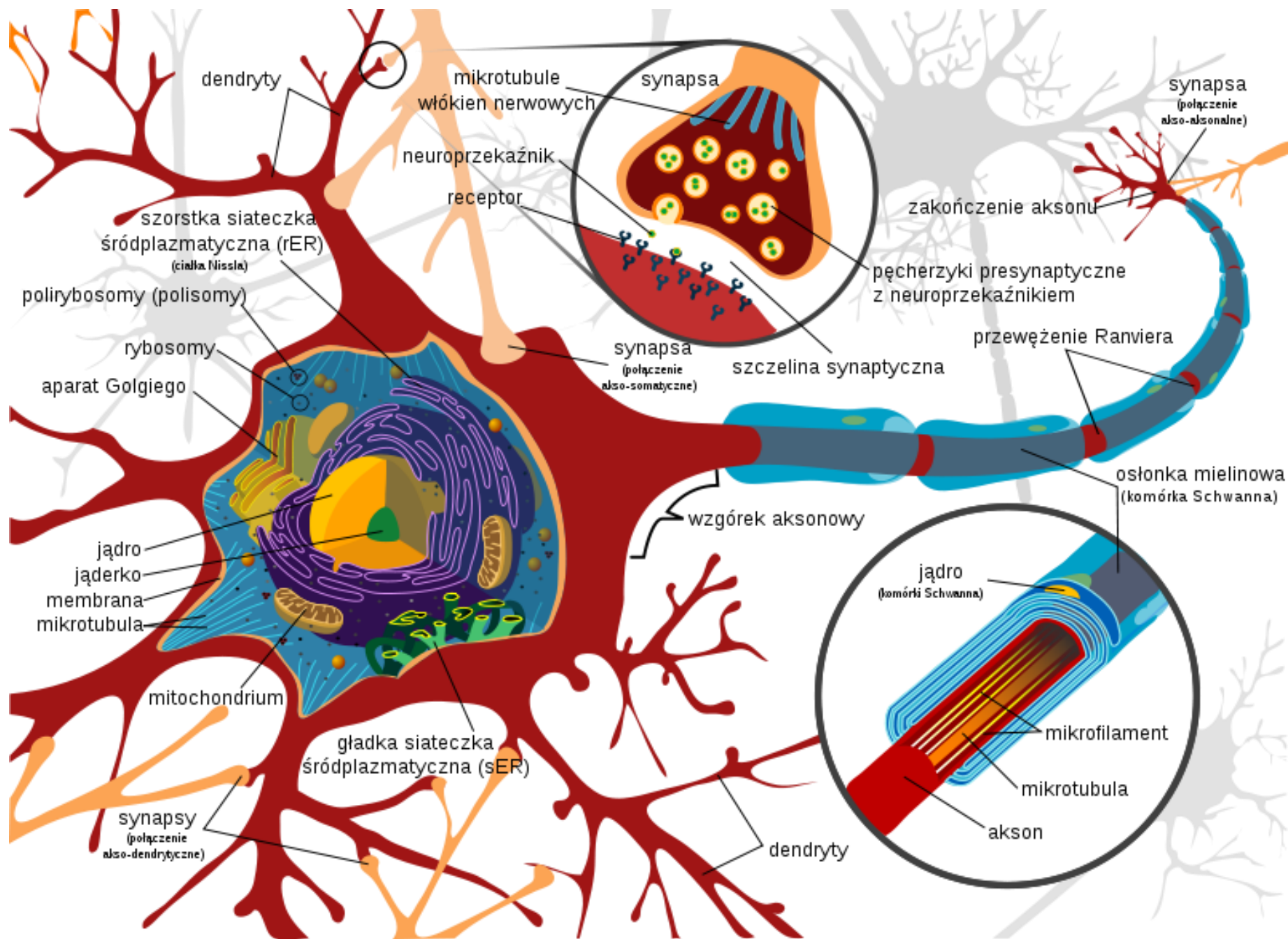
↓ perystaltyki i napięcia żołądka

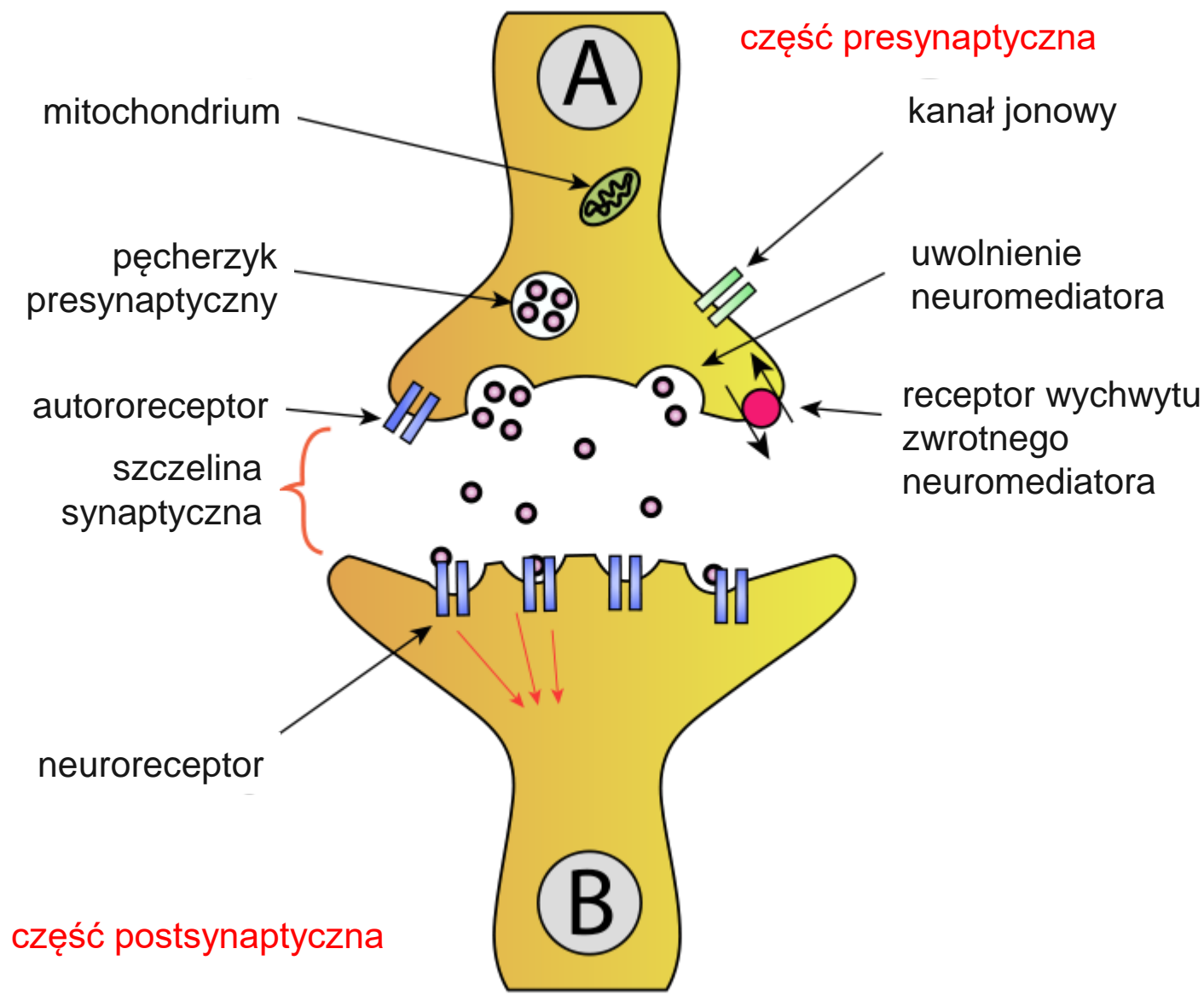
↑ uwalniania adrenaliny, noradrenaliny z rdzenia nadnerczy

↓ perystaltyki jelit, skurcz zwieraczy

- rozkurcz pęcherza moczowego

neuroprzekaźniki układu autonomicznego

---

układ współczulny

neuron przedzwojowy

acetylocholina (ACh)

neuron pozazwojowy

noradrenalina (NA)
adrenalina (A)

efektor

układ przywspółczulny

acetylocholina (ACh)

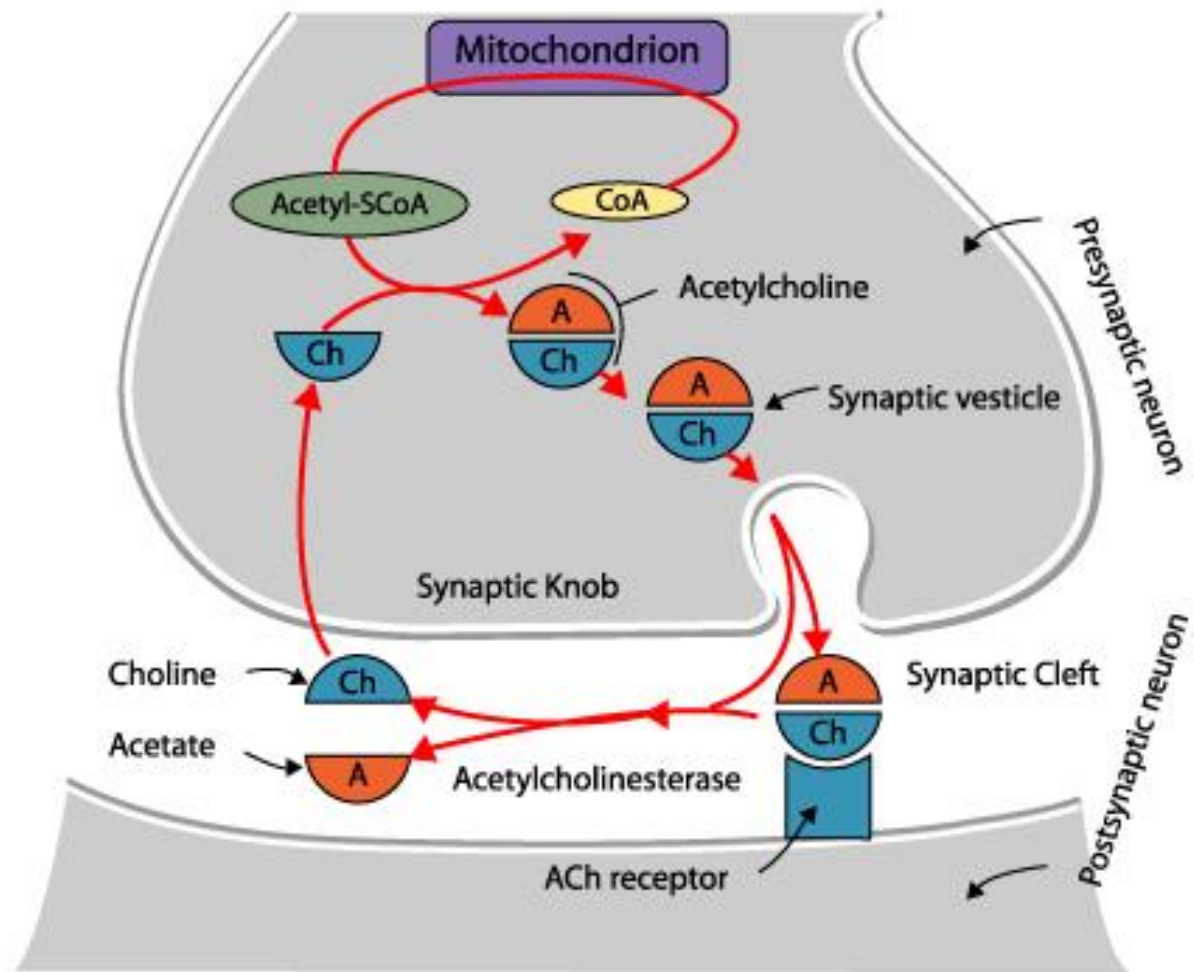
acetylocholina (ACh)

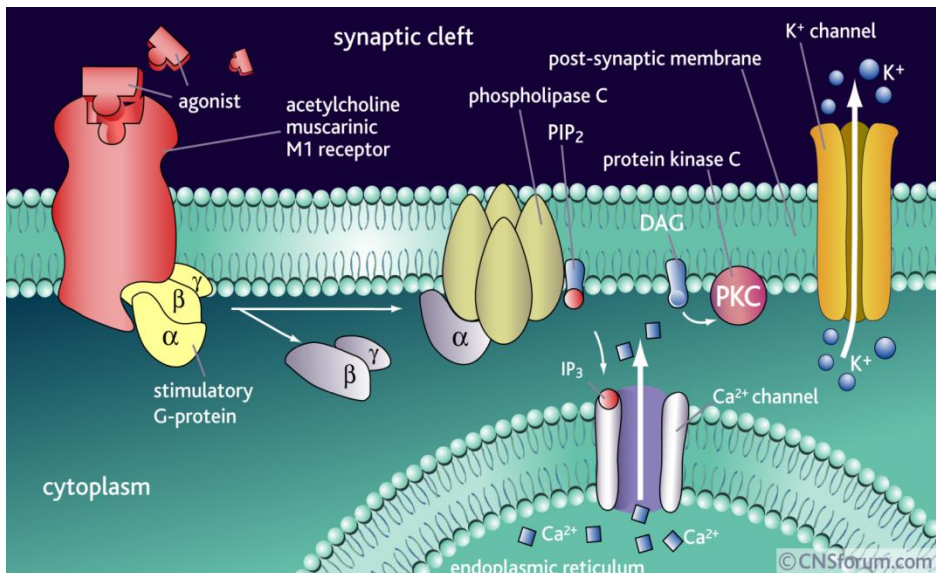
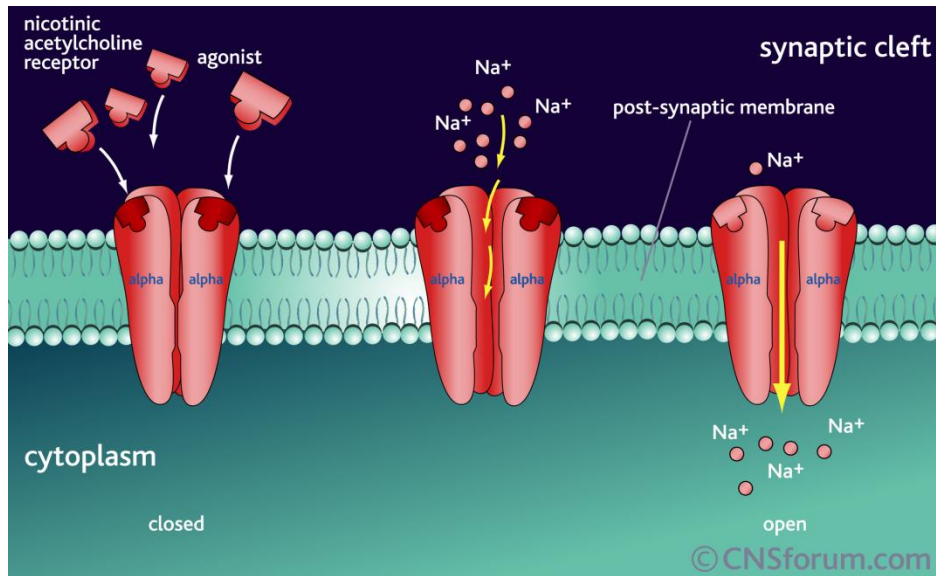
efektor

SYNAPSA CHOLINERGICZNA

receptory acetylocholiny

NIKOTYNOWE

- N_n - nerwowe (zwoje autonomiczne, rdzeń kręgowy) $\uparrow Na^+$
- N_m - mięśniowe (płytko nerwowo-mięśniowa) $\uparrow Na^+$

MUSKARYNOWE

- M_1 - neurony OUN, neurony synaptyczne pozazwojowe, komórki okładzinowe żołądka $\uparrow Ca^{+2}$
  - M_2 - mięsień sercowy, niektóre neurony presynaptyczne $\uparrow K^+$
  - M_3 - komórki wydzielnicze, gruczołowe, mięśnie gładkie $\uparrow Ca^{+2}$
  - M_4 i M_5 - neurony OUN $\uparrow K^+$ $\uparrow Ca^{+2}$
- struktury pre- i postsynaptyczne

PREPARATY PARASYMPATYKOTONICZNE

PREPARATY PARASYMPATYKOTONICZNE

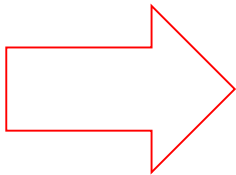
1. Działanie bezpośrednie - agoniści receptora:

a) muskarynowego:

- alkaloidy: muskaryna, pilokarpina (*jaskra*)
- estry choliny: karbachol (*jaskra, stymulator wydzielania łez*), betanechol i metacholina (*pooperacyjna atonia jelit i pęcherza moczowego*)

b) nikotynowego:

- nikotyna

leki działające na zakończenia nerwowo-mięśniowe
ANTAGONIŚCI RECEPTORA NIKOTYNOWEGO:
tubokuraryna, alkuronium, vankuronium, pipekuronium

2. Działanie pośrednie - inhibitory cholinesterazy:

a) nieodwracalne:

- związki fosforoorganiczne: tabun, sarin, soman, pestycydy

b) odwracalne:

- fizostygmina (*antidotum w zatruciach związkami cholinolitycznymi*)
- neostygmina (*atonja jelit i pęcherza moczowego, jaskra, miastenia*)
- pirydostygmina (*wskazania jak neostygmina – słabszy efekt*)

PREPARATY PARASYMPATYKOTONICZNE

DZIAŁANIA NIEPOŻĄDANE

- nudności
- wymioty
- biegunki
- ślinotok
- duszność
- bradykardia

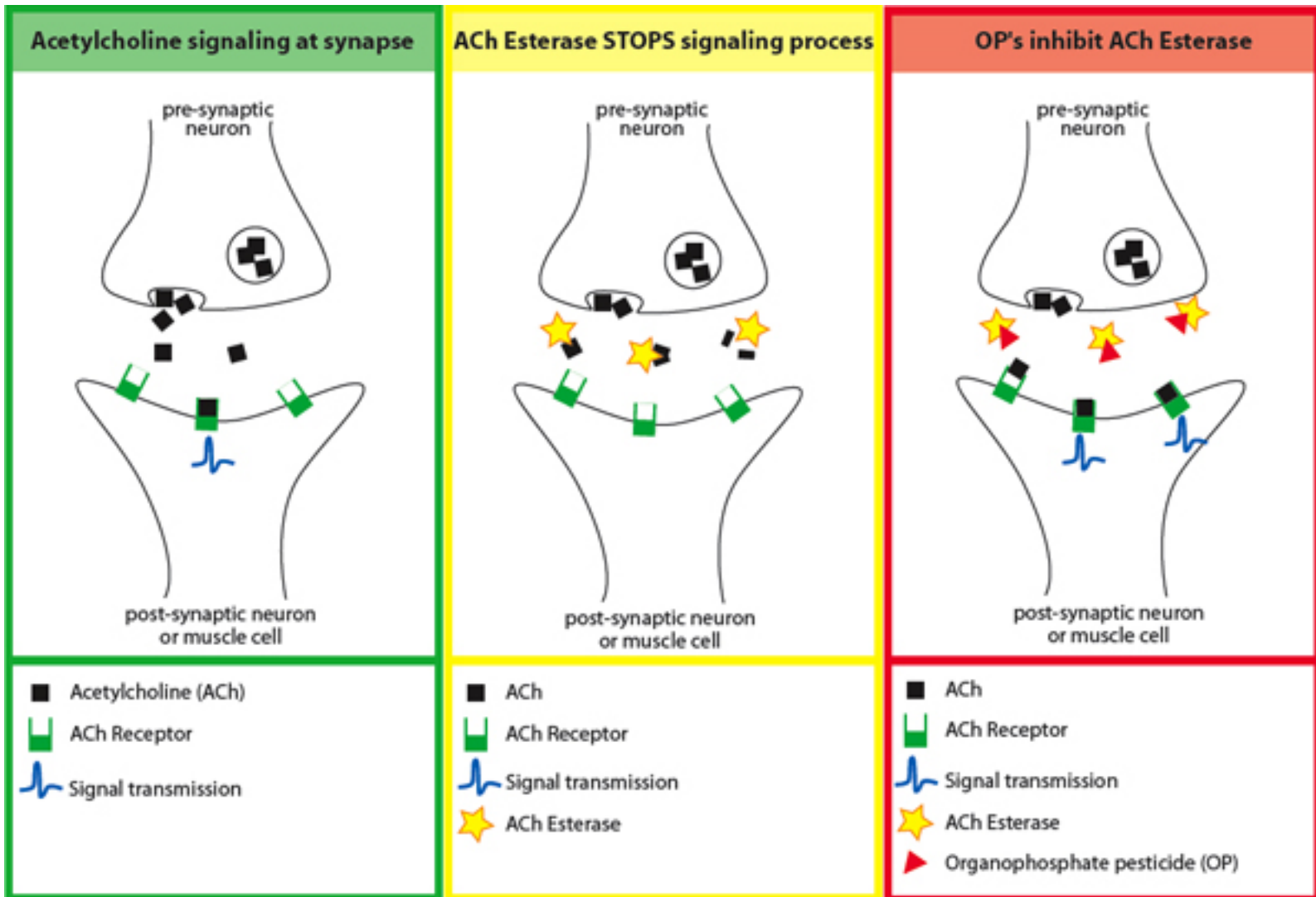
PRZECIWSKAZANIA

- stany spastyczne oskrzeli
- rzadkoskurcz zatokowy
- blok przedsionkowo-komorowy
- choroba wrzodowa
- stany spastyczne przewodu pokarmowego i układu moczowego
- choroba Parkinsona

zatrucie związkami fosforoorganicznymi

zatrucie związkami fosforoorganicznymi

PARATION, MALATION, DIAZINON, SYSTOKS

1. Objawy zatrucia (pobudzenie receptorów M i N):

- silne zwężenie źrenic
- łzawienie
- wzmożone wydzielanie śluzu z nosa i śliny z jamy ustnej
- bradykardia
- bóle brzucha spowodowane skurczem mięśni gładkich jelit
- wzmożone napięcie mięśni szkieletowych
- drżenie mięśni szkieletowych
- ↑ ACh w OUN - niepokój, bezsenność, drgawki, porażenie ośrodka oddechowego

2. Leczenie:

- zapewnić drożność dróg oddechowych (*tlen, oddech wspomagany*)
- atropina (1mg/ml) – **powtarzać do objawów atropinizacji**
- zmyć skórę (*jeśli preparat był spożyty – płukanie żołądka*)
- reaktywatory AChE: **obidoksym, pralidoksym**
- leczenie objawowe

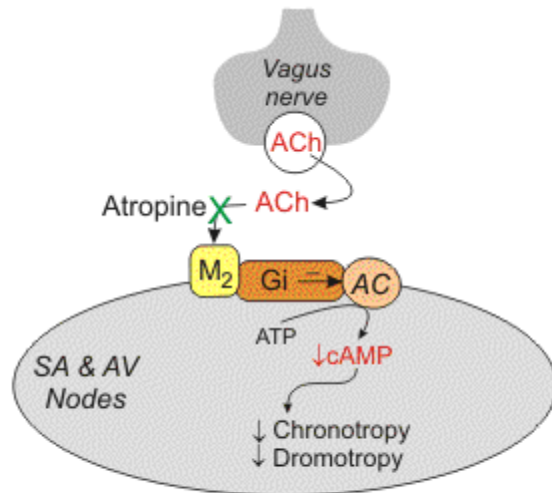
PREPARATY PARASYMPATYKOLITYCZNE

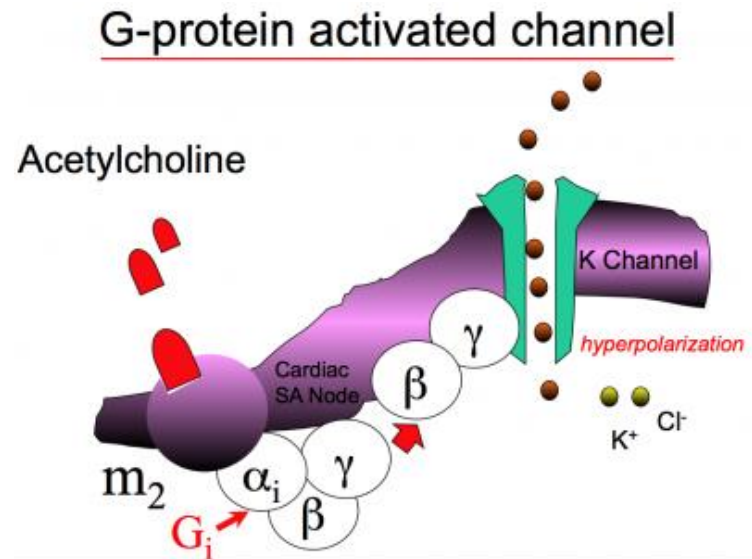
PREPARATY PARASYMPATYKOLITYCZNE

1. Preparaty pochodzenia naturalnego:

- **atropina** – (*p.o.*) stany spastyczne przewodu pokarmowego (*historia*)
– (*i.v.*) anestezjologia
- **skopolamina** (hioscyna) – „farmakologiczny kaftan bezpieczeństwa”
silny efekt sedatywny, głębokie zaburzenia świadomości

Abbreviations: ACh, acetylcholine; M₂, muscarinic receptor; AC, adenylate cyclase; SA, sinoatrial; AV, atrioventricular

PREPARATY PARASYMPATYKOLITYCZNE

2. Syntetyczne leki parasympatykolytyczne:
- a) pochodne czwartorzędowe (*brak efektów ze strony OUN*):
- **glikopironium** – anestezjologia, bronchoskopia
  - **trospium** – stany spastyczne dróg moczowych – silny antagonistą receptora $M_{2,3}$
  - **N-butyloskopolamina** – bolesne miesiączki, badania endoskopowe w gastrologii
  - **ipratropium** – przewlekła choroba obturacyjna płuc (POChP) – antagonistą receptora $M_{2,3}$

PREPARATY PARASYMPATYKOLITYCZNE

a) pochodne trzeciorzędowe:

➤ pirenzepina M_1 – choroba wrzodowa

➤ benzotropina

➤ biperydyna

➤ triheksyfenidyl

➤ dicyklomina

➤ oksyfencyklimina

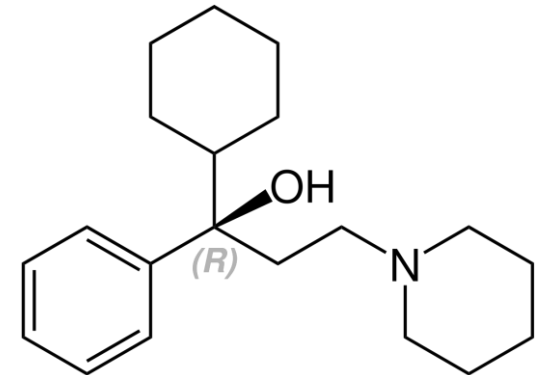
➤ oksybutynina

➤ oksyfenonium

choroba Parkinsona

stany spastyczne przewodu pokarmowego
i dróg moczowych (*osłabienie skurczów
pęcherza moczowego*)

triheksyfenidyl

PREPARATY PARASYMPATYKOLITYCZNE

DZIAŁANIA NIEPOŻĄDANE

- skurcz zwieracza pęcherza moczowego i utrudnienie wydalania moczu
- tachykardia
- suchość w ustach
- zaleganie treści pokarmowej w żołądku i jelitach zaparcia
- długotrwałe porażenie akomodacji
- reakcje uczuleniowe
- objawy ośrodkowe: niepokój, pobudzenie psychoruchowe

PRZECIWSKAZANIA

- jaskra
- przerost gruczołu krokowego
- zwężenie odźwiernika
- częstoskurcz serca
- choroba niedokrwienna serca
- zaparcia

zatrucie wilczą jagodą
(*Atropa belladonna*)

zatrucie nasionami
bielunia dziędzierzawy
(*Datura stramonium*)

OBRAZ DZIECKA ZATRUTEGO ATROPINĄ

- ślepe jak nietoperz
- gorące jak piec
- czerwone jak burak
- suche jak pieprz
- niespokojne jak tygrys w klatce

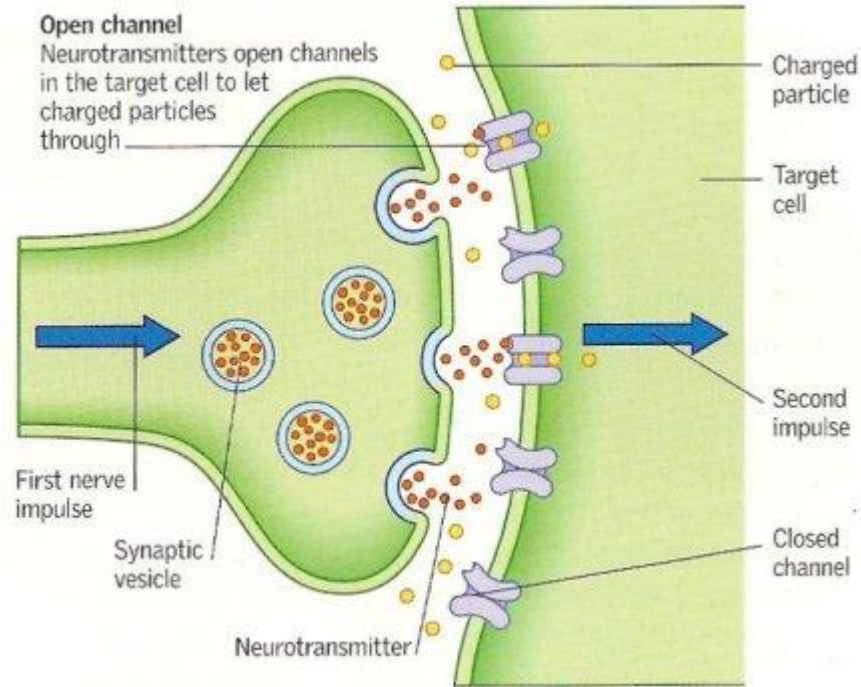
DAWKA ŚMIERTELNA 10mg

POSTĘPOWANIE W ZATRUCIU ATROPINĄ

- ❑ zapewnić **drożność dróg oddechowych**
- ❑ zminimalizować wchłanianie z przewodu pokarmowego – do **4-6 godzin** od chwili spożycia trucizny **płukanie żołądka** z zawiesiną węgla aktywowanego
- ❑ **salicylan fizostygminy** (*odwracalny inhibitor AChE*)
1-5ml (1mg/ml) - **monitoring EKG** - możliwość powtórzenia do 2mg/30min (*przedawkowanie: bradykardia, hipotensja – korygować atropiną – 1mg/ml*)
- ❑ leczenie objawowe – redukcja temperatury wilgotnymi okładami
- ❑ **deksametazon** (1mg/kg *i.v.*)
- ❑ drgawki kontrolować **diazepamem** (0.1-0.3 mg/kg *i.v.*)
- ❑ wlewy płynów (*utrzymać diurezę*) – cewnik

PREPARATY MODULUJĄCE AKTYWNOŚĆ UKŁADU WSPÓŁCZULNEGO

kwask 3,4 dihydroksy-
migdałowy

MAO

COMT

metoksynoradrenalina

α_2

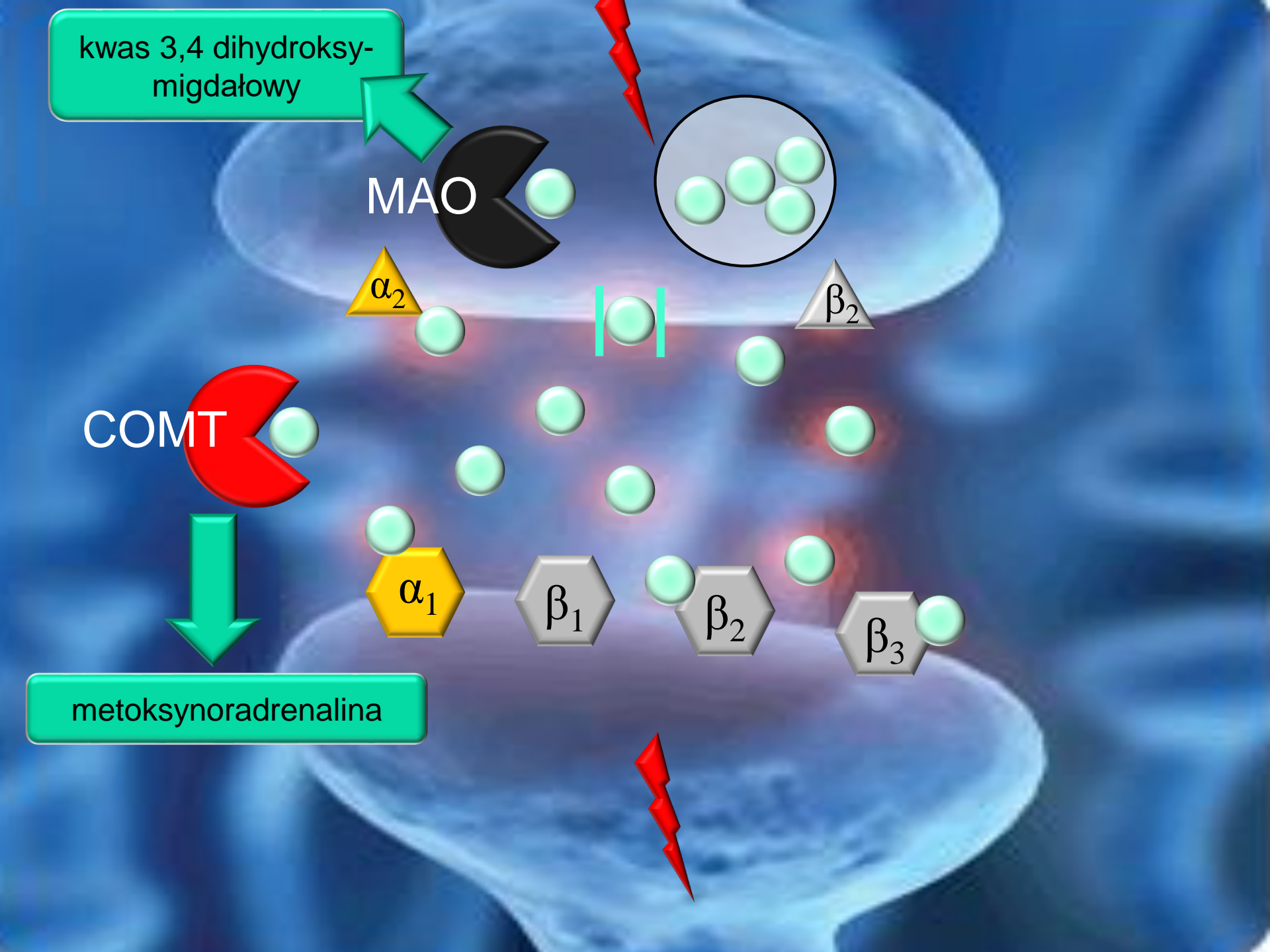
β_2

α_1

β_1

β_2

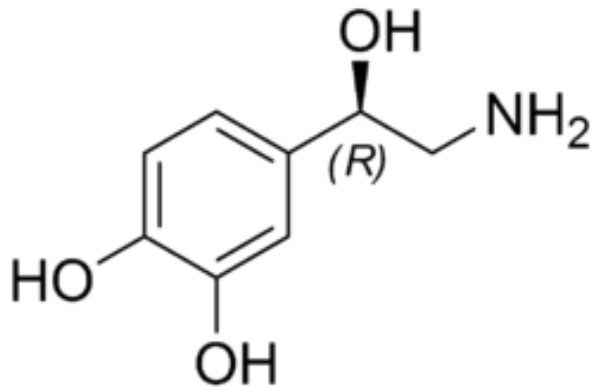
β_3

ENDOGENNE AMINY KATECHOŁOWE

NORADRENALINA (*norepinefryna*)

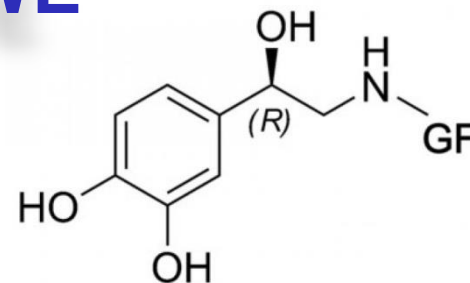
- ❑ powinowactwo do receptorów: $\alpha > \beta$
- ❑ mięsień sercowy: izolowany $\rightarrow \uparrow$ HR, warunki „*in vivo*” $\rightarrow \downarrow$ HR
- ❑ wskazania: wstrząs neurogeny i septyczny (**powolny wlew *i.v.***)
- ❑ dodatek do leków znieczulających miejscowo w celu obkurczenia naczyń krwionośnych

ENDOGENNE AMINY KATECHOLOWE

ADRENALINA (*epinefryna*)

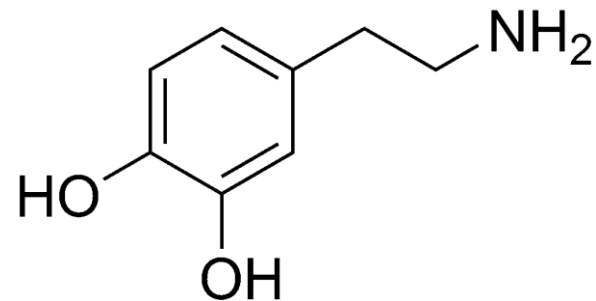
- ❑ powinowactwo do receptorów: $\alpha < \beta$
- ❑ dodatnie tropizmy mięśnia sercowego ($\uparrow$ zużycia tlenu)
- ❑ skurcz naczyń skóry, śluzówek, trzewnych, rozszerzenie naczyń mięśni szkieletowych i serca
- ❑ pobudzenie receptora β_2 -adrenergicznego $\rightarrow$ $\downarrow$ RR rozkurczowego
- ❑ pobudzenie receptora β_1 -adrenergicznego $\rightarrow$ $\uparrow$ HR $\rightarrow$
 $\uparrow$ objętości minutowej serca $\rightarrow$ $\uparrow$ RR skurczowego
- ❑ rozkurcz mięśniówki gładkiej oskrzeli i przewodu pokarmowego
- ❑ brak penetracji bariery krew-mózg
- ❑ glikogenoliza $\rightarrow$ $\uparrow$ glukozy we krwi
- ❑ lipoliza $\rightarrow$ $\uparrow$ kwasów tłuszczowych we krwi
- ❑ wskazania: wstrząs anafilaktyczny i septyczny

ENDOGENNE AMINY KATECHOLOWE

DOPAMINA

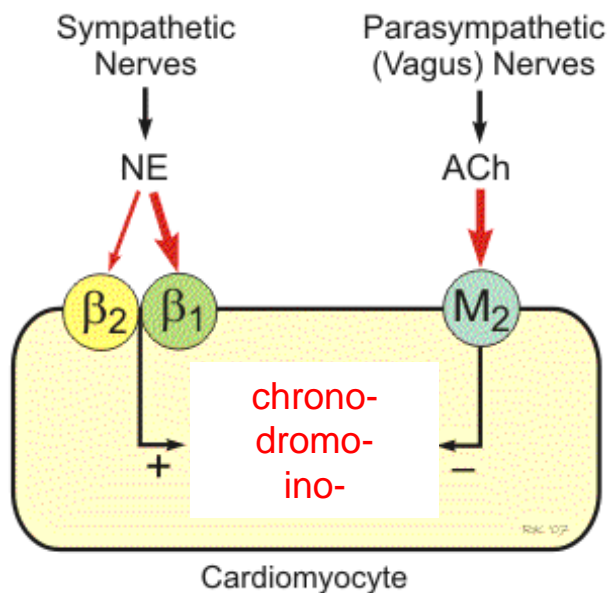
- ❑ 1-2 μ g/kg/min $\rightarrow$ receptor D $\rightarrow$ rozszerza naczynia nerkowe i otrzewnej $\uparrow$ diurezy
- ❑ 2-10 μ g/kg/min $\rightarrow$ receptor β -adrenergiczny $\rightarrow$ $\uparrow$ pojemności minutowej serca
- ❑ powyżej 10 μ g/kg/min $\rightarrow$ α -adrenergiczny $\rightarrow$ skurcz naczyń krwionośnych $\rightarrow$ $\uparrow$ RR
- ❑ zastosowanie: stany zagrożenia życia (*wstrząs kardiogeny*)

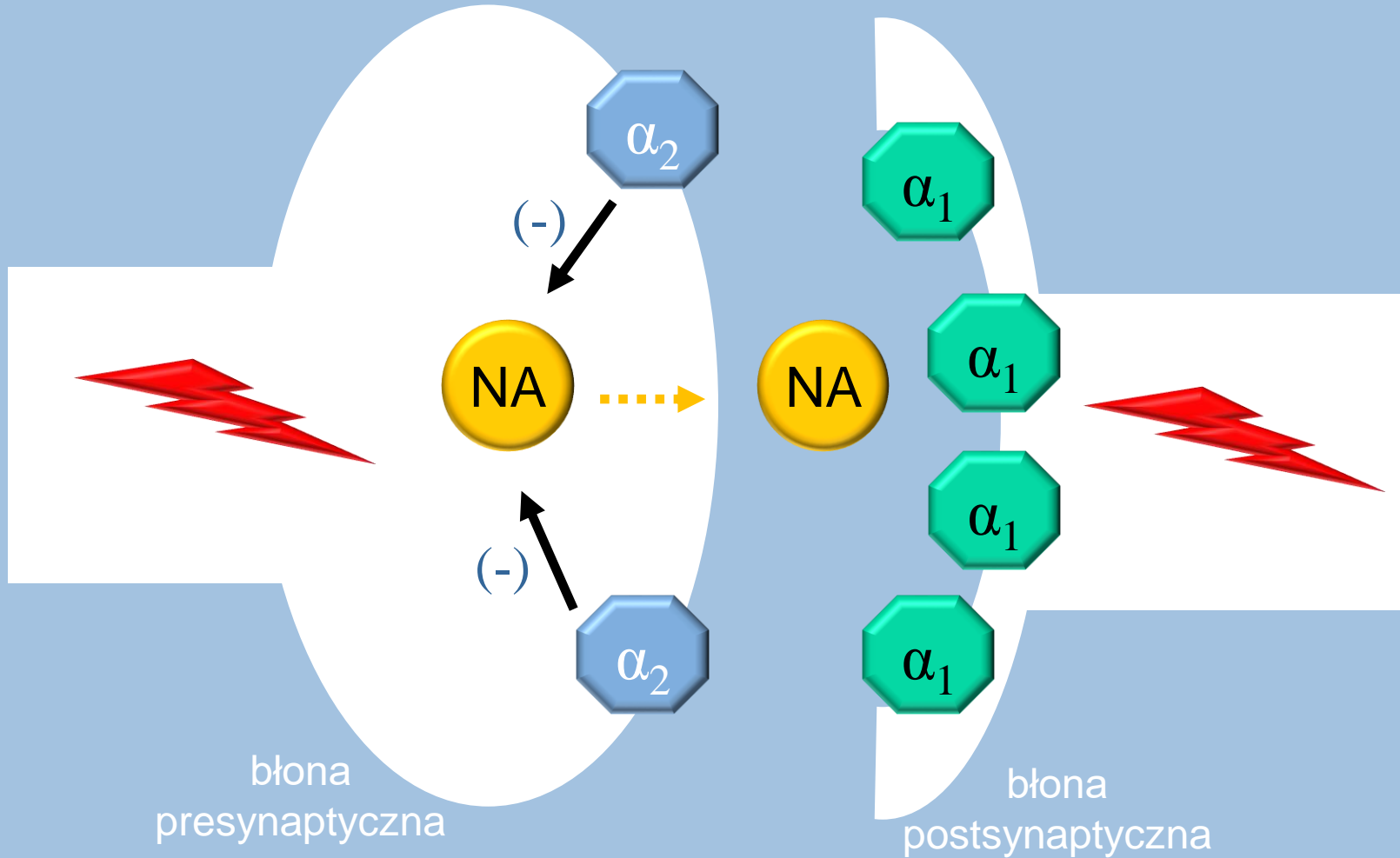
LEKI POBUDZAJĄCE UKŁAD WSPÓŁCZULNY

- leki pobudzające receptory α -adrenergiczne
- leki pobudzające receptory β -adrenergiczne
- leki pobudzające receptory α - i β -adrenergiczne
- leki pobudzające **pośrednio** układ współczulny o przeważającym działaniu ośrodkowym

receptory α -adrenergiczne

LEKI POBUDZAJĄCE receptory α -adrenergiczne

naturalni agoniści:

- norepinefryna (*noradrenalina*)
- epinefryna (*adrenalina*)
- dopamina (powyżej 10 μ g/kg/min)

nieselektywni agoniści (α_1 i α_2):

- ksylometazolina
- nafazolina
- tymazolina

α_1 agonista:

- fenylefryna

α_2 agonista:

- klonidyna

LEKI POBUDZAJĄCE receptory α -adrenergiczne

AGONISTA receptora α_1 –adrenergicznego:

- skurcz mięśni gładkich naczyń, macicy
- wzrost ciśnienia krwi
- wzrost zużycia tlenu przez serce

wskazania do stosowania α_1 -agonistów:

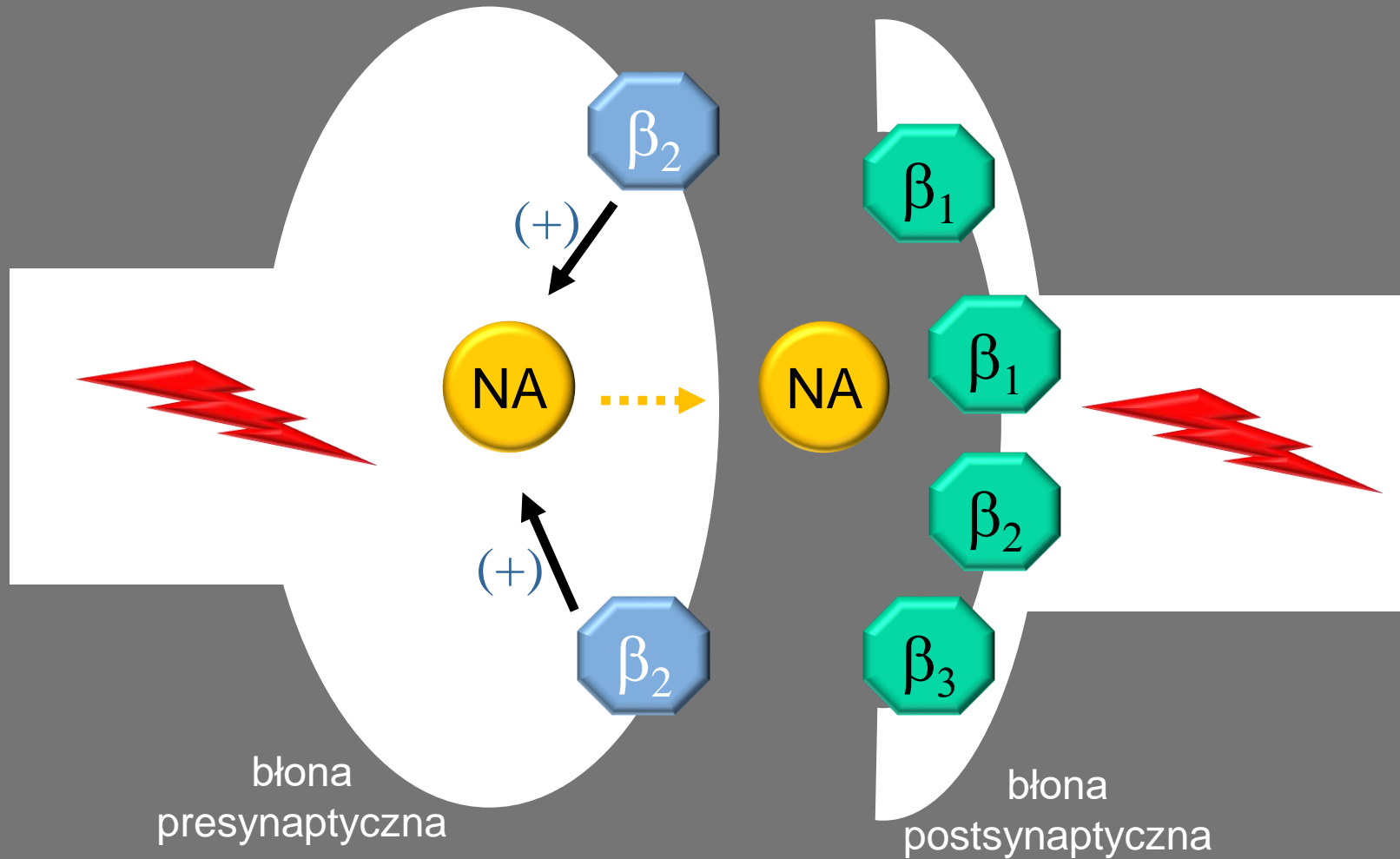
- zapaść naczyniowa
- miejscowo do roztworów lidokainy
- do zniesienia przekrwienia i obrzęku spojówek oraz błon śluzowych nosa

przeciwwskazania do stosowania α_1 -agonistów:

- miażdżyca
- nadciśnienie tętnicze
- niewydolność mięśnia sercowego
- nadczynność tarczycy
- częstoskurcz komorowy i migotanie komór

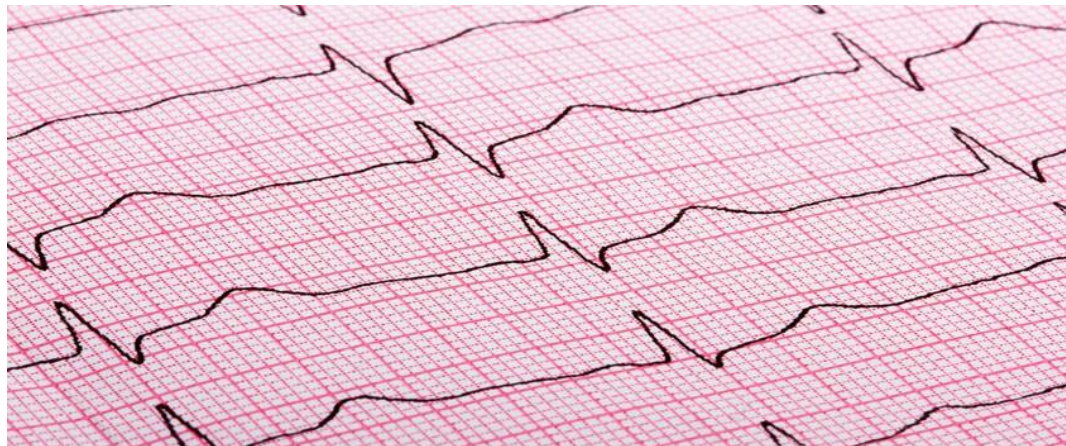

receptory β -adrenergiczne

LEKI POBUDZAJĄCE receptory β -adrenergiczne

- przyspieszenie czynności mięśnia sercowego β_1
- rozkurcz mięśni gładkich (*oskrzeli, naczyń*) β_2
- lipoliza – tkanka tłuszczowa β_1
- glikogenoliza – wątroba α i β_1
- wzrost uwalniania reniny i insuliny β_1
- trwają intensywne badania nad selektywnymi agonistami β_3 , jako terapeutykami w leczeniu otyłości (*lipoliza*)

LEKI POBUDZAJĄCE receptory β -adrenergiczne

β_1 β_2 agoniści:

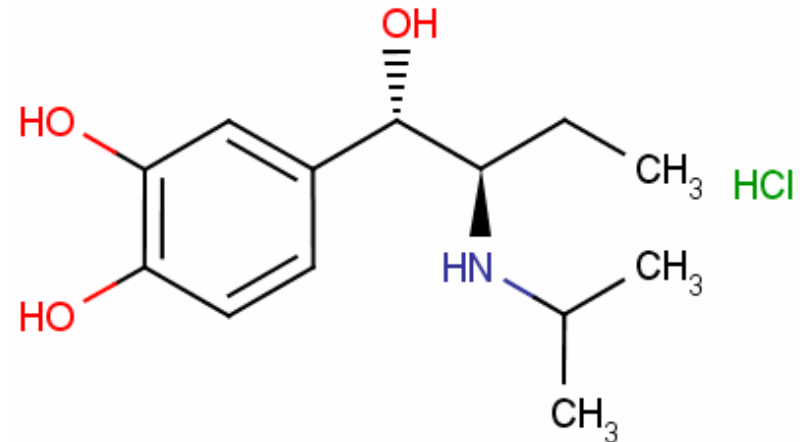
- izoprenalina
- orcyprenalina

β_1 agoniści:

- dobutamina

β_2 agoniści:

- salbutamol
- terbutalina
- fenoterol
- salmoterol

LEKI POBUDZAJĄCE receptory β -adrenergiczne

wskazania do stosowania nieselektywnych agonistów receptorów β_1 i β_2 -adrenergicznych:

- blok przedsionkowo-komorowy, rzadkoskurcz zatokowy
- przed zabiegiem wszczepienia rozrusznika
- wstrząs kardiogeny

wskazania do stosowania selektywnych agonistów receptora β_2 -adrenergicznego:

- dychawica oskrzelowa
- w chorobach naczyń obwodowych (*Raynauda, Bùergera*)
- w ciąży hamują skurcze macicy

LEKI POBUDZAJĄCE receptory β -adrenergiczne

działania niepożądane β -agonistów:

- zaburzenia czynności serca (częstoskurcz zatokowy)
- drżenia mięśniowe

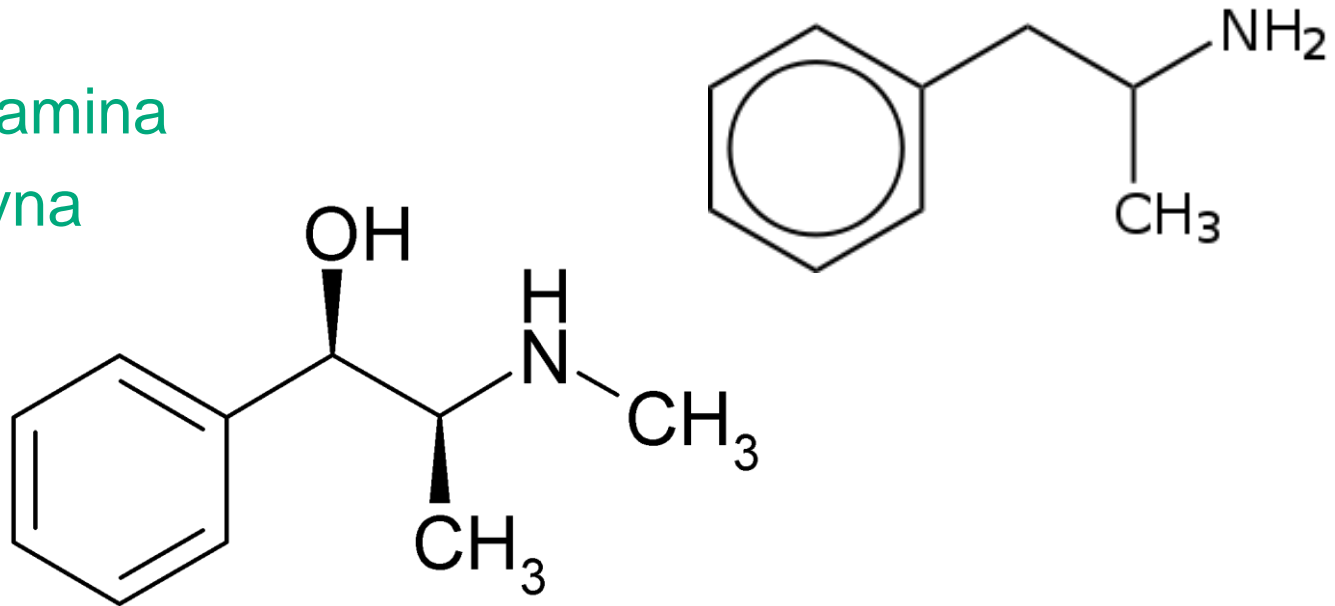
przeciwwskazania β -agonistów:

- niewydolność serca
- zawał mięśnia sercowego
- nadczynność tarczycy
- jaskra
- miażdżyca

leki pobudzające układ współczulny o przeważającym działaniu ośrodkowym

- amfetamina
- efedryna

- uwalniają dopaminę i noradrenalinę
- wywołują podniecenie psychoruchowe oraz pobudzają ośrodek oddechowy i naczynioruchowy
- podnoszą ciśnienie krwi i powodują utratę łaknienia

LEKI BLOKUJĄCE UKŁAD WSPÓŁCZULNY

1. Leki blokujące receptory adrenergiczne

(leki adrenolityczne):

- leki blokujące receptory α -adrenergiczne (*α -adrenolityki*)
- leki blokujące receptory β -adrenergiczne (*β -adrenolityki*)
- leki blokujące receptory α - i β -adrenergiczne

2. Leki hamujące czynność presynaptycznych

struktur w zakończeniach nerwów współczulnych (*leki sympatolityczne, leki blokujące neuron adrenergiczny*)

LEKI BLOKUJĄCE receptory α -adrenergiczne

nieselektywni antagoniści
receptorów α -adrenergicznych:

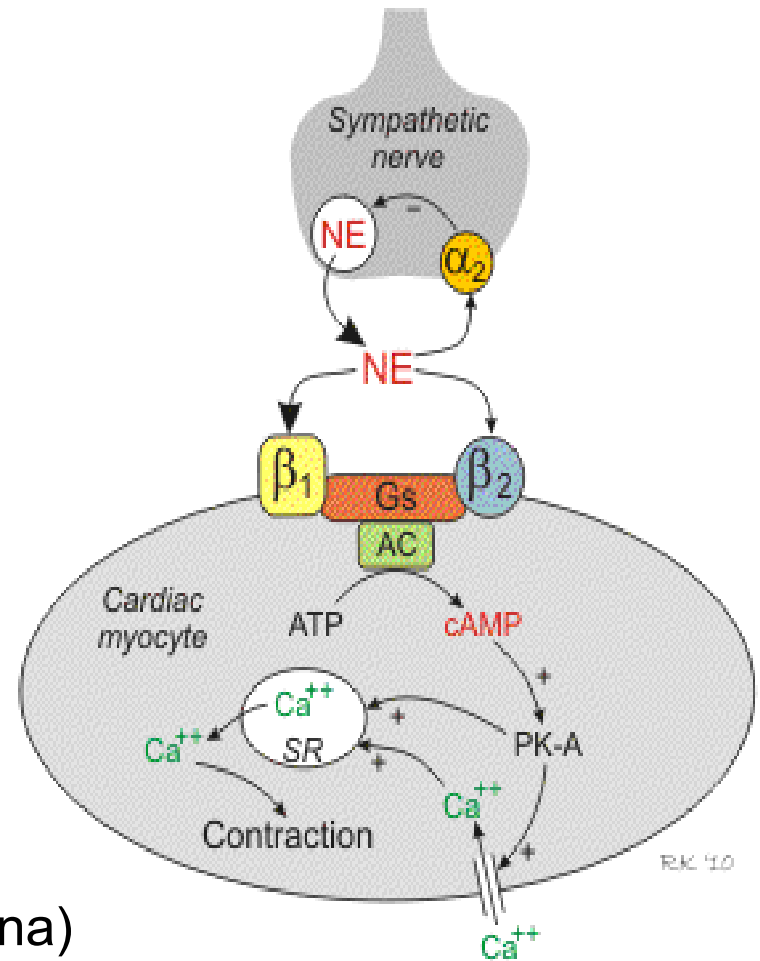
- tolazolina
- fentolamina
- alkaloidy sporyszu

selektywni antagoniści
receptorów α_1 -adrenergicznych:

- prazosyna
- doksazosyna
- terazosyna

selektywni antagoniści
receptorów α_2 -adrenergicznych:

- johimbina (farmakologia doświadczalna)

Abbreviations: NE, norepinephrine; Gs, G-stimulatory protein; AC, adenylyl cyclase; PK-A, cAMP-dependent protein kinase; SR, sarcoplasmic reticulum

LEKI BLOKUJĄCE receptory α -adrenergiczne

działanie:

- zwiotczenie mięśni gładkich naczyń krwionośnych
- spadek ciśnienia tętniczego krwi
- zmniejszenie zastoju w krążeniu płucnym
- zmniejszenie ciśnienie napełniania lewej komory serca (*obciążenie następcze*)
- wzrost stężenia HDL i zmniejszenie LDL

LEKI BLOKUJĄCE receptory α -adrenergiczne

wskazania:

- nadciśnienie tętnicze
- niewydolność mięśnia sercowego
- przełomy nadciśnieniowe (*fentolamina*)
- choroby naczyń obwodowych (*choroba Raynauda, Bùergera*)
- w gruczolaku części rdzeniowej nadnerczy
- rozrost gruczołu krokowego – antagoniści receptorów α_1 wywołują rozkurcz mięśniówki gładkiej zwieracza pęcherza moczowego

https://pt.made-in-china.com/co_dmsdrugs/product_Phentolamine-Mesylate-for-Injection-GMP-Factory-Regitine-Dibasin-Chemical-Pharmaceutical_rugsrhyig.html

LEKI BLOKUJĄCE receptory α -adrenergiczne

działania niepożądane:

- hipotonia ortostatyczna
- rozszerzenie naczyń skóry
- tolazolina i fentolamina - skurcz mięśni gładkich jelit, uwalnianie histaminy, choroba wrzodowa
- zaburzenia czynności mięśnia sercowego
- impotencja

**ANTAGONIŚCI
RECEPTORA
 β -ADRENERGICZNEGO**

parametry charakteryzujące β -adrenolityki

siła działania

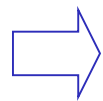
czas działania

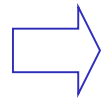
selektywność

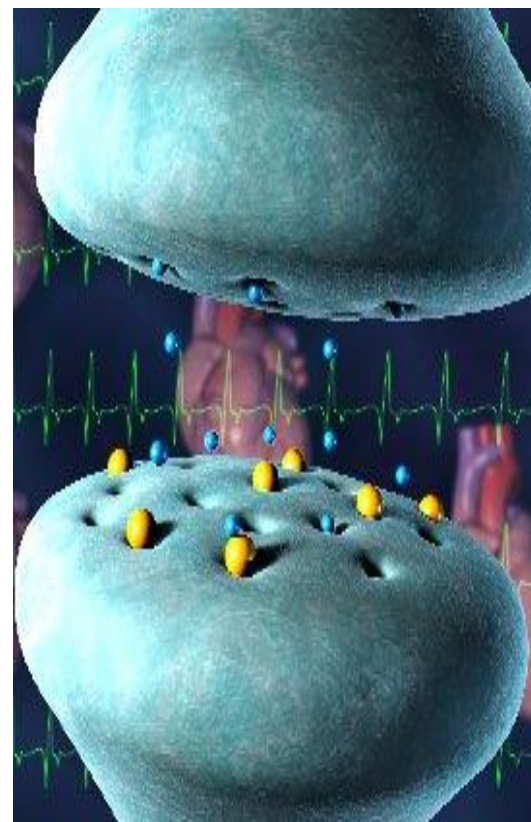
wewnętrzna aktywność
sympatykomimetyczna

właściwości błonowe

rozpuszczalność w lipidach

leki blokujące receptory β -adrenergiczne

I generacja
blokada β_1 i β_2

bez działania
agonistycznego

propranolol, sotalol, nadolol

z działaniem
agonistycznym

pindolol, oksprenolol

II generacja
blokada β_1

bez działania
agonistycznego

metoprolol, betakselol,
bisoprolol, atenolol

z działaniem
agonistycznym

acebutolol,
celiprolol (agonista β_2 + antagonist α_1)

β -adrenolityki
z dodatkowym
działaniem

karwedilol (β_1 i β_2) - uwalnianie NO, blokada kanałów Ca^{+2} i receptorów α_1 adrenergicznych

nebiwolol (β_1) - uwalnianie NO

labetalol - blokada receptorów adrenergicznych α_1 β_1 β_2

działanie β -adrenolityków

przeciwniedokrwiennie

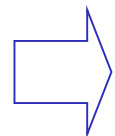
przeciwnadciśnieniowe

poprawa budowy i czynności lewej komory

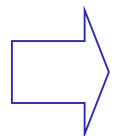
efekt antyarytmiczny

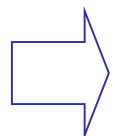
działanie przeciwniedokrwienne β -adrenolityków – zmniejszenie zapotrzebowania serca na tlen

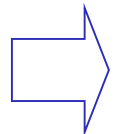
zwolnienie rytmu – wzrost perfuzji mięśnia sercowego

zmniejszenie kurczliwości

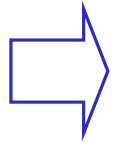
obniżenie skurczowego ciśnienia tętniczego

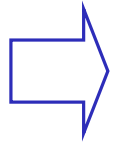
wydłużenie fazy rozkurczu

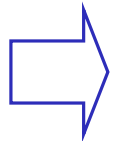
działanie przeciwnadciśnieniowe β -adrenolityków

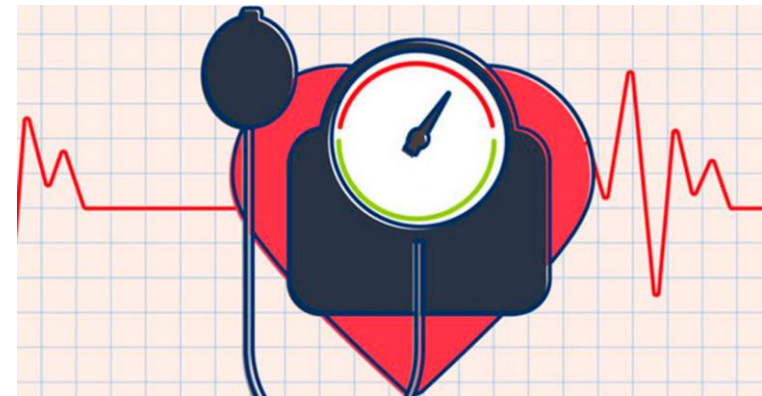
zmniejszenie rzutu serca

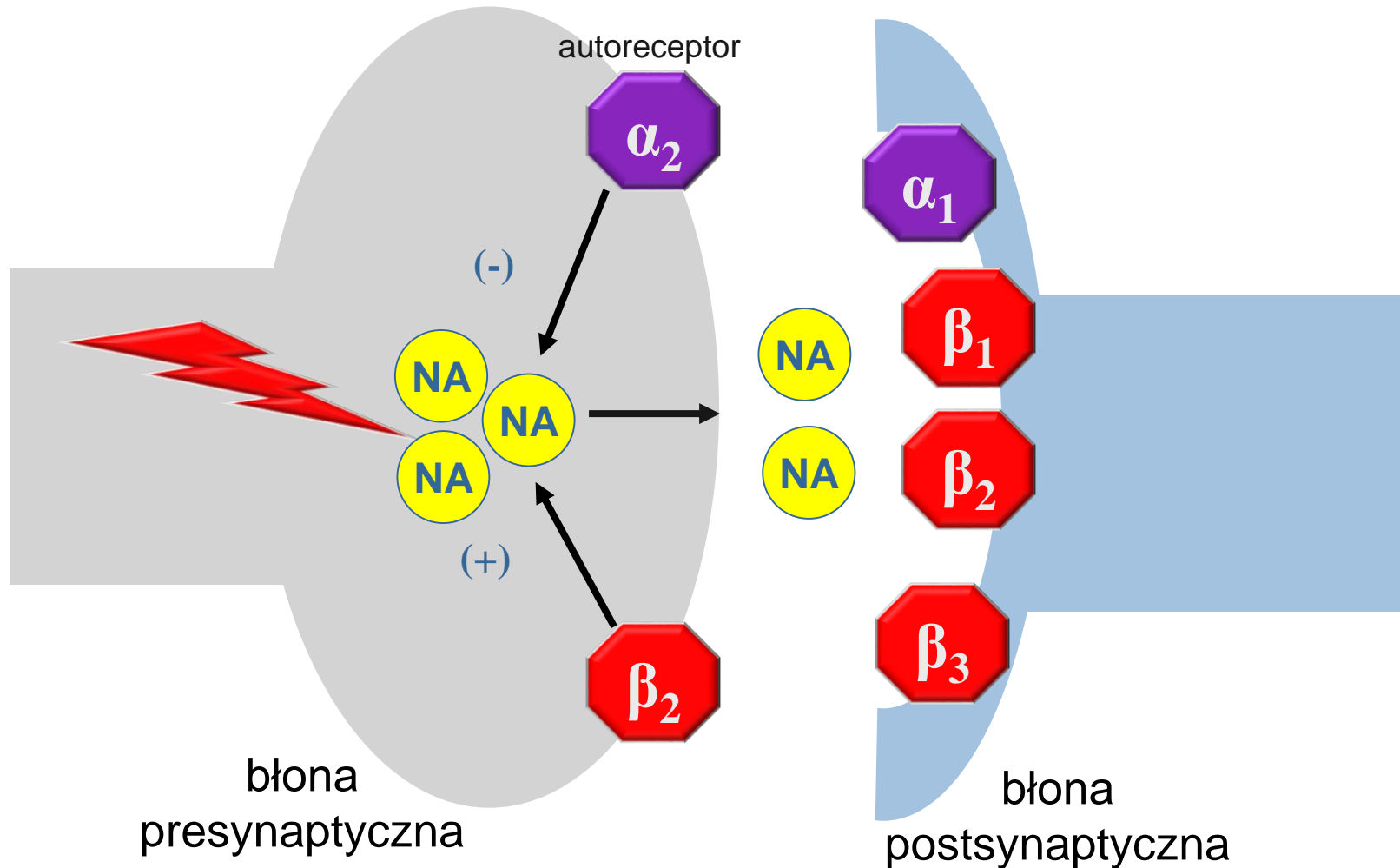
zmniejszenie uwalniania reniny oraz wytwarzania angiotensyny II i aldosteronu – **blokada receptora β_1 -adrenergicznego komórek aparatu przykłębuszkowego nerek**

blokada **presynaptycznego** receptora β_2 -adrenergicznego, który nasila uwalnianie noradrenaliny z zakończeń współczulnych

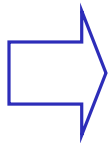
receptory adrenergiczne – położenie synaptyczne

poprawa budowy i czynności lewej komory serca
przez β -adrenolityki – zmniejszenie jej rozmiaru
i wzrost frakcji wyrzutowej

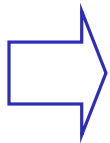
zmniejszenie częstości rytmu – wzrost napełniania rozkurczowego

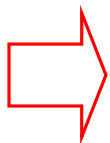
spadek zapotrzebowania na tlen

usprawnienie procesów energetycznych serca –
hamowanie uwalniania wolnych kwasów
tłuszczowych

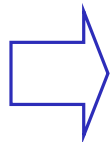

zmniejszenie stresu oksydacyjnego mięśnia

wzrost gęstości receptorów β -adrenergicznych

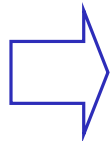
efekt antyarytmiczny β -adrenolityków

stabilizacja błony komórkowej
(działanie chinidynopodobne)

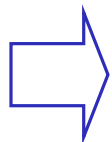
zmniejszenie spontanicznych wyładowań
ektopowych ośrodków bodźcotwórczych

zwolnienie przewodzenia impulsów

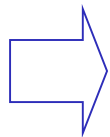

wydłużony okres refrakcji węzła przedsionkowo –
komorowego

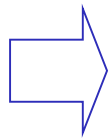

zmniejszenie niedokrwienia mięśnia sercowego

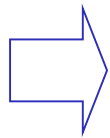
działania niepożądane
 β -adrenolityków
skutki sercowo-naczyniowe

bradykardia oraz blok przedsionkowo-komorowy

zmniejszenie przepływu tkankowego (*blokada naczyniowych receptorów β_2 adrenergicznych*) – ochłodzenie kończyn, zjawisko Raynauda

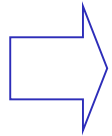

wzrost napięcia naczyniowego tętnic wieńcowych

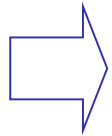

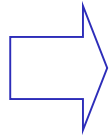
działania niepożądane β -adrenolityków skutki metaboliczne

zmniejszenie sekrecji insuliny i wrażliwości tkanek na jej działanie i obwodową utylizację glukozy

osłabienie ostrzegawczych objawów hipoglikemii:
drżenie, tachykardia, pozostaje efekt „**pocenia się**”

zaburzenia gospodarki lipidowej

działania niepożądane β -adrenolityków skutki płucne

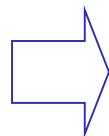

zagrażający życiu wzrost oporu w drogach oddechowych

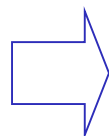
przeciwskazaniem jest astma oraz przewlekła obturacyjna choroba płuc

znacząca nadreaktywność dróg oddechowych

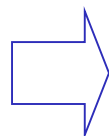
działania niepożądane β -adrenolityków skutki ośrodkowe

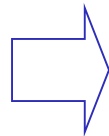
zmęczenie

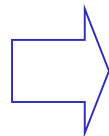
ból głowy

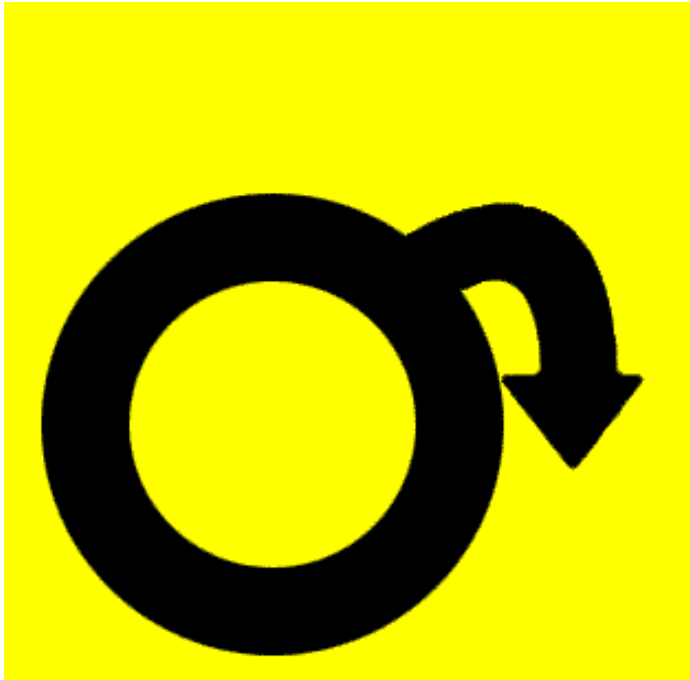
zaburzenia snu (*koszmary*)

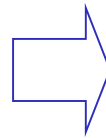
bezsenność

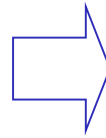
depresja

działania niepożądane
 β -adrenolityków
zaburzenia seksualne

impotencja

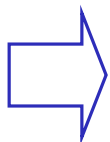
utrata libido

odstawienie antagonistów receptora β -adrenergicznego po ich przewlekłym stosowaniu może wywołać tzw efekt „odbicia” – nadciśnienie tętnicze, zaburzenia rytmu serca, zaostrzenie dławicy piersiowej

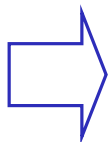
przeciwwskazania do rozpoczęcia leczenia β -adrenolitykami

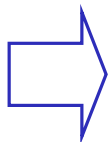
astma

objawowa hipotonia

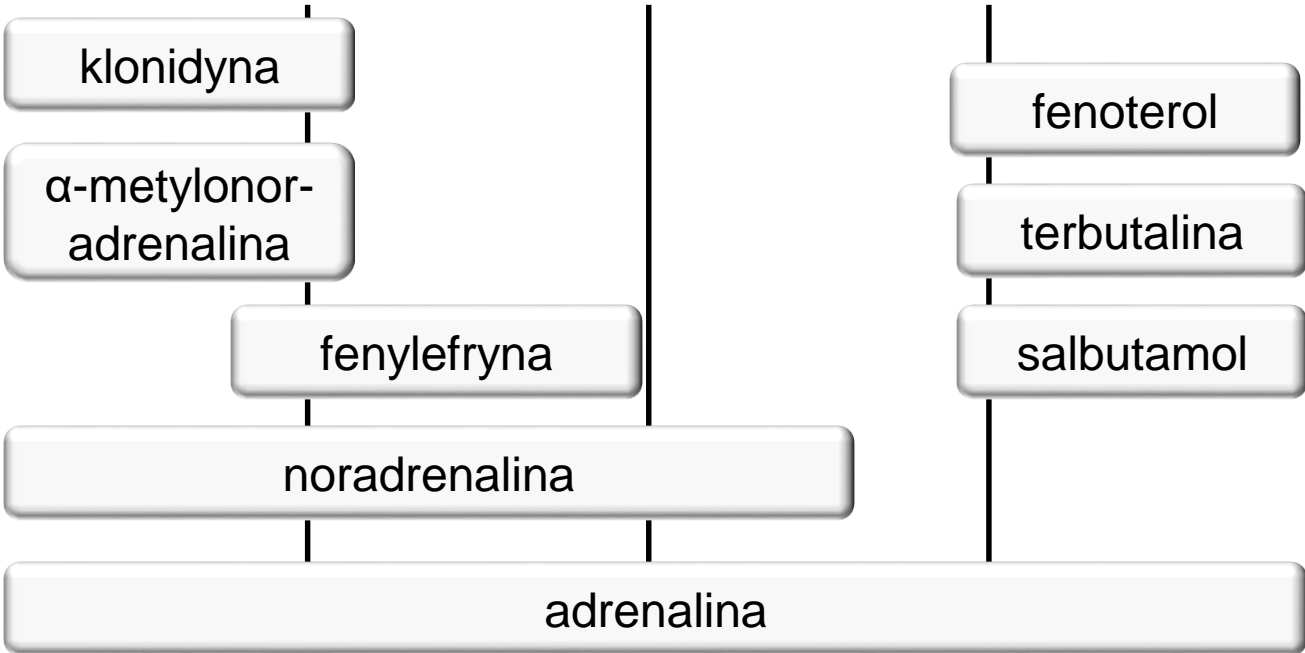
bradykardia

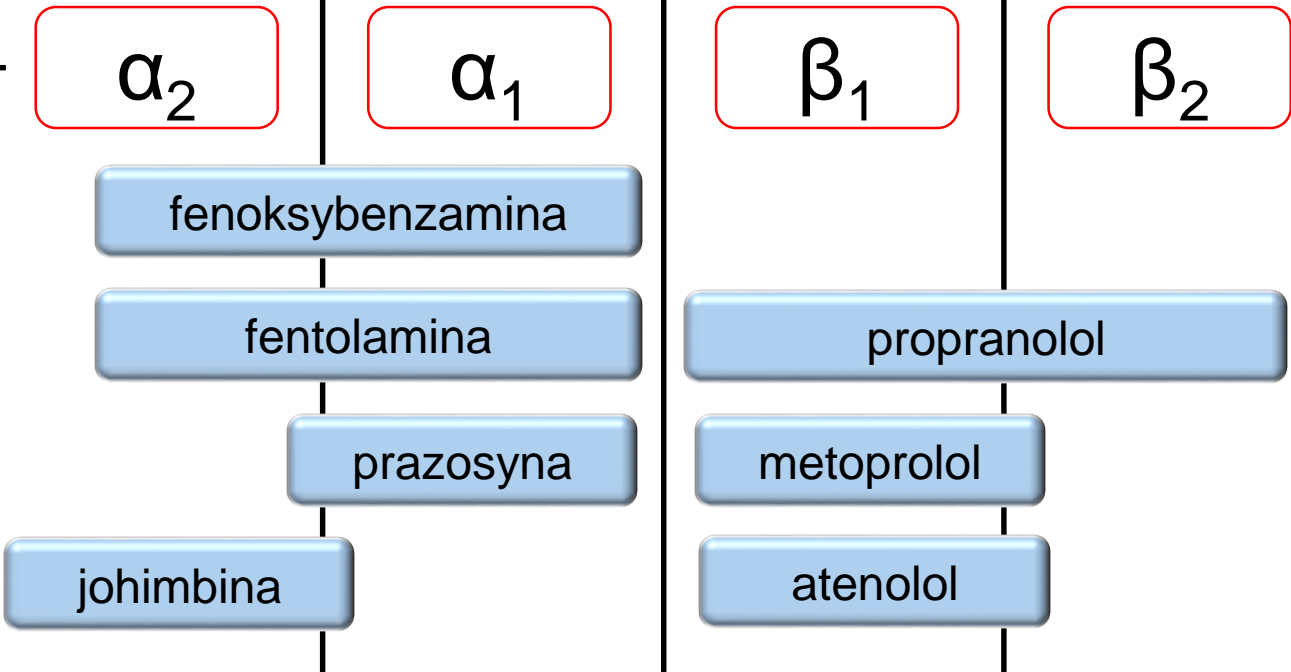
ciężka, niewyrównana
niewydolność serca

AGONISTA

ANTAGONISTA

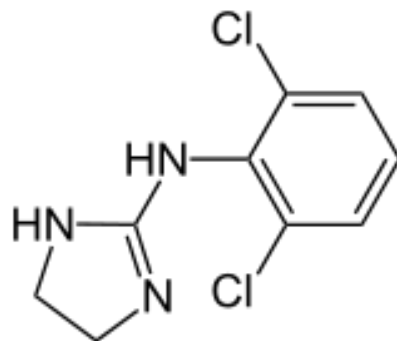

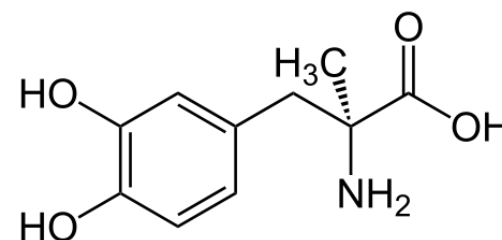
LEKI SYMPATOLITYCZNE

leki blokujące neuron adrenergiczny

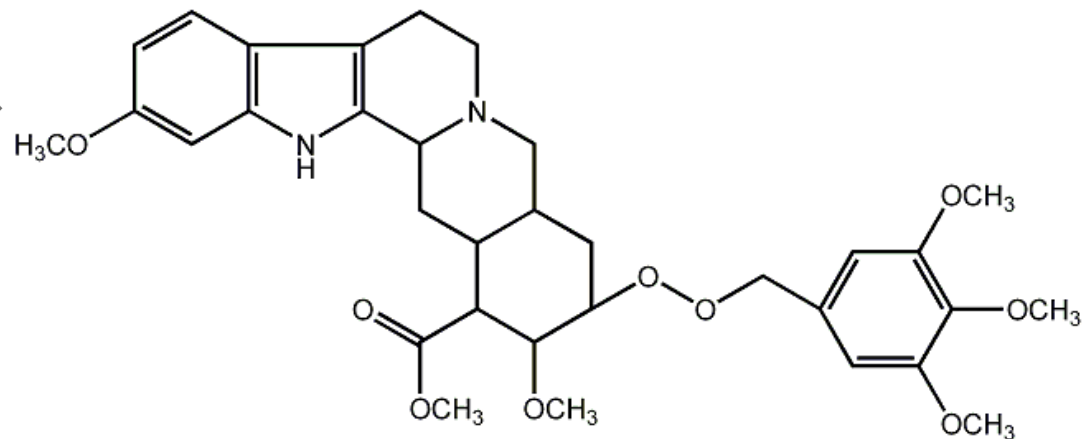
■ klonidyna

■ metyldopa

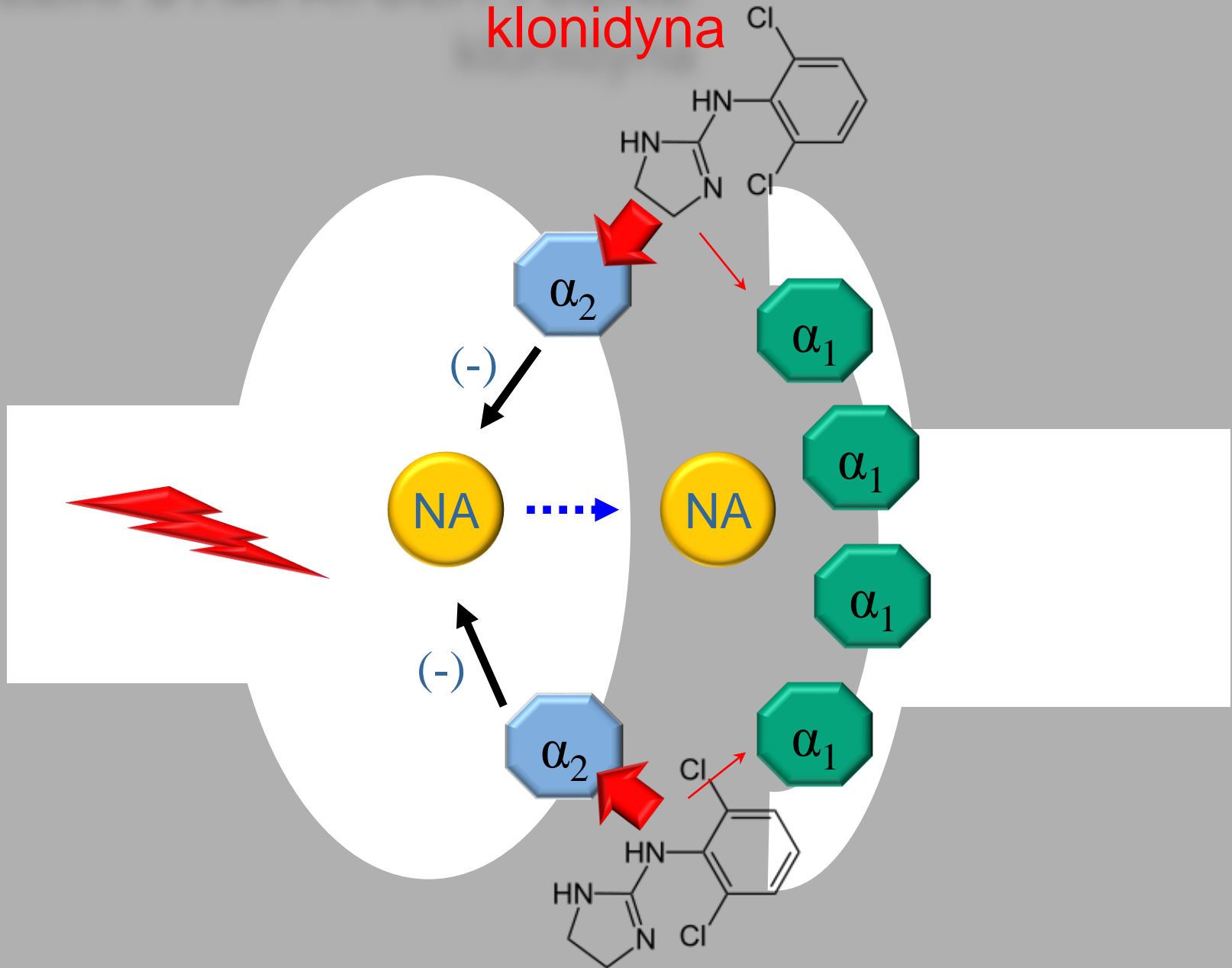

■ rezerpina

LEKI SYMPATOLITYCZNE

klonidyna

LEKI SYMPATOLITYCZNE klonidyna

- silny **agonista** receptorów α_2 -adrenergicznych
- słaby **agonista** α_1 -adrenergicznych

Wskazania:

nadciśnienie tętnicze

Działania niepożądane:

- hipotonia ortostatyczna
- bradykardia
- senność
- obrzęki
- suchość w ustach

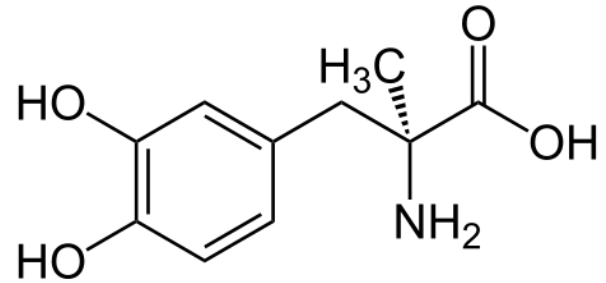
Interakcje:

- zwolnienie akcji serca u pacjentów leczonych β -adrenomimetykami
- klonidyna + rezerpina powoduje senność i stany depresyjne

LEKI SYMPATOLITYCZNE

metyldopa

Kompetycyjny antagonist **DOPA (3,4-dihydroksyfenyloalanina)** w przebiegu syntezy noradrenaliny - zakłóca syntezę amin katecholowych, powodując powstanie „*falszywego przekaźnika*” **α - metylonoradrenaliny**, która słabiej niż noradrenalina pobudza receptory α_1 -adrenergiczne oraz jest silnym agonistą receptorów α_2 adrenergicznych.

Wskazania:

nadciśnienie ustalone np. w późnej ciąży

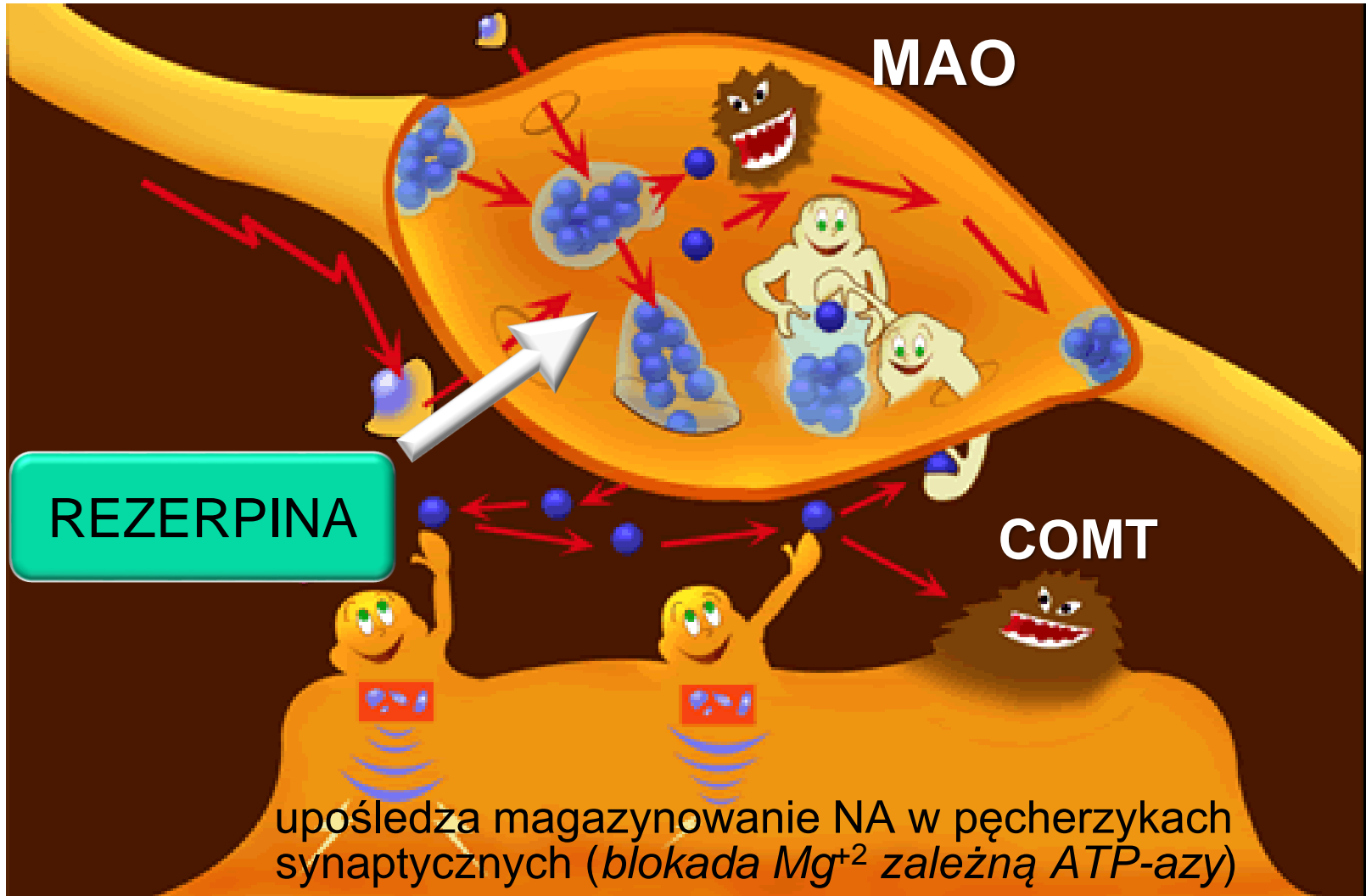
Działania niepożądane:

hipotonia ortostatyczna, senność, stany depresyjne
obrzęki, uszkodzenie wątroby i nerek

LEKI SYMPATOLITYCZNE

rezerpina

LEKI SYMPATOLITYCZNE

rezerpina

Wskazania:

- ciężkie postaci nadciśnienia tętniczego

Działania niepożądane:

- hipotonia ortostatyczna, senność
- spadek przesączania w kłębuszkach nerkowych
- zaburzenia ejakulacji
- czynnościowa przewaga układu przywspółczulnego, stąd zwolnienie akcji serca, uczynnienie choroby wrzodowej

Interakcje:

- zapaść naczyniowa po zastosowaniu znieczulenia ogólnego
- nasilenie hipotensyjnego działania w skojarzeniu z pochodnymi hydrazynoftalazyny
- synergizm z lekami α -adrenolitycznymi
- nasilona toksyczność glikozydów nasercowych

